

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul *Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială*

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/ al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul <i>hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind creditele la export care beneficiază de susținere</i> a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Elaborarea prezentului proiect de hotărâre de Guvern rezidă din necesitatea armonizării fidele și exhaustive a cadrului normativ național la acquis-ul comunitar în domeniul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială. În acest sens, proiectul urmărește transpunerea integrală a următoarelor acte ale UE în domeniu: 1. <i>Regulamentul (UE) nr. 1233/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind aplicarea anumitor orientări în domeniul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială și de abrogare a Deciziilor 2001/76/CE și 2001/77/CE;</i> 2. <i>Directiva 98/29/CE a Consiliului din 7 mai 1998 privind armonizarea principalelor dispoziții aplicabile asigurării creditului la export pentru operațiunile care beneficiază de acoperire pe termen mediu și lung;</i> 3. <i>Directiva Consiliului 84/568/CEE din 27 noiembrie 1984 privind obligațiile reciproce ale organismelor de asigurare a creditelor la export ale statelor membre care acționează în numele sau cu sprijinul statului, ori ale serviciilor publice care acționează în locul acestor organisme, în cazul garantării comune a unui contract care include unul sau mai multe subcontracte în unul sau mai multe state membre ale Comunităților Europene;</i> 4. <i>Decizia Consiliului din 10 decembrie 1982 privind regimul aplicabil, în domeniile garanțiilor și finanțărilor la export, anumitor subcontracte care provin din alte state membre sau din țări care nu sunt membre ale Comunităților Europene (82/854/CEE);</i> 5. <i>Decizia Consiliului din 13 noiembrie 2006 privind procedurile de consultare și de informare în domeniile asigurării creditului, al garanțiilor și al creditelor financiare (2006/789/CE).</i> Elaborarea proiectului de act normativ rezultă din angajamentele asumate în cadrul Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029 (PNA 2025-2029) , aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, Clusterul 6 - <i>Relații externe</i> , Capitolul 30 - <i>Relații externe</i> , Anexa A, Acțiunile 3-7, de transpunere a acquis-ului comunitar în domeniul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială. Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027 , aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025, prevede realizarea <i>măsurii 1.2.8. Accesul IMM-urilor la finanțare facilitat de ODA</i> , în cadrul <i>Domeniului de politici 1: Competitivitatea economică/ Dezvoltarea sectorului privat</i> , <i>Reforma 1.2.5-8: Consolidarea sistemului public de sprijin al IMM-urilor, sporind eficiența și relevanța sprijinului guvernamental oferit antreprenorilor pentru a impulsiona competitivitatea</i> , inclusiv prin operaționalizarea a 2 noi produse de garantare în cadrul Fondului de Garantare a Creditelor, inclusiv axate pe IMM-urile orientate spre export, în conformitate cu Programul de promovare a exporturilor (garanții pentru creditele la export și garanții pentru creditele agricole). De asemenea, Strategia națională de dezvoltare economică 2030 , aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 393/2024, vizează atingerea <i>Obiectivului 2: Extinderea și diversificarea sectorului de servicii cu valoare adăugată pentru export</i> , <i>Direcția 3) Consolidarea infrastructurii și logisticii</i> , prin realizarea <i>Acțiunii 3.3) Sprijinirea exportatorilor prin programe dedicate</i> .

Temeiul legal pentru aprobarea acestui proiect de act normativ este art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, art. 26 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, art. 23 alin. (2) lit. c) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și art. 11 alin. (2) lit. d) și 13 alin. (2) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În Republica Moldova, întreprinderile mici și mijlocii (IMM) reprezintă elementul structural dominant al mediului de afaceri, contribuind substanțial la activitatea economică a țării. Conform datelor publicate de Biroul Național de Statistică (BNS), în anul 2024 ponderea IMM a constituit 99,6% din totalul întreprinderilor, numărul de salariați în sectorul IMM a constituit 292,5 mii salariați (71,1% din numărul total de salariați), iar cifra de afaceri realizată de sectorul IMM a constituit 424,3 mild. lei sau 72,1% din totalul cifrei de afaceri pe economia națională.

Cadrul normativ național reglementează mecanisme de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin instrumente de garantare a creditelor acordate de bănci și organizații de creditare nebancaară, însă nu instituie un sistem distinct de credite la export care beneficiază de susținere oficială în sensul actelor Uniunii Europene și al Acordului OCDE privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială.

În același timp, conform datelor BNS, în luna mai a anului 2025, exporturile de mărfuri ale Republicii Moldova au însumat 257,8 milioane dolari SUA, în scădere cu 2,9% față de luna aprilie 2025 și cu 7,2% comparativ cu luna mai 2024. Cumulativ, în perioada ianuarie–mai 2025, exporturile au totalizat 1.334,9 milioane dolari SUA, fiind mai mici cu 10,5% față de perioada corespunzătoare din anul 2024. Din totalul exporturilor, 77,4% au reprezentat mărfuri autohtone (1.033,1 milioane dolari SUA), iar 22,6% – reexporturi (301,8 milioane dolari SUA). Uniunea Europeană a fost principala destinație a exporturilor, cu o pondere de 63,0% (841,3 milioane dolari SUA), urmată de țările CSI cu 6,5%. Principalele țări de destinație au fost România (27,8% din total exporturi), Turcia (13,3%), Cehia (8,9%), Italia (8,7%) și Ucraina (8,3%). În structură, exporturile au fost dominate de mașini și aparate electrice (16,8%), semințe și fructe oleaginoase (12,6%), legume și fructe (9,5%), îmbrăcăminte (8,3%) și cereale (8,2%).¹

Republica Moldova dispune de un potențial considerabil de extindere a exporturilor, potrivit datelor ITC Export Potential Map, care prezintă existența unui decalaj între performanța actuală și capacitatea estimată de penetrare a piețelor externe. Conform International Trade Centre, aproximativ 53% din potențialul total de export al Republicii Moldova rămâne nevalorificat, diferența dintre exporturile efective și nivelul estimat indicând existența unor oportunități suplimentare pe piețele externe. De exemplu, pentru seturile de cablaje pentru vehicule potențialul de export este estimat la 549 milioane USD, comparativ cu exporturi actuale de 421 milioane USD, rezultând un potențial suplimentar de 186 milioane USD. În cazul semințelor de floarea-soarelui, diferența dintre potențial (458 milioane USD) și exporturile efective (257 milioane USD) este de 231 milioane USD. De asemenea, pentru struguri proaspeți potențialul nevalorificat este de circa 51 milioane USD, iar pentru mere – aproximativ 68 milioane USD. Aceste date evidențiază un potențial de creștere a exporturilor, a cărui valorificare necesită consolidarea mecanismelor de susținere a exportatorilor și reducere a riscurilor aferente tranzacțiilor comerciale.²

Acest decalaj este asociat atât evoluțiilor cererii internaționale, cât și unor factori care țin de capacitatea întreprinderilor de a accesa finanțare în condiții accesibile, de a gestiona riscurile aferente tranzacțiilor externe și de a se conforma cerințelor specifice ale piețelor de destinație. În acest context, consolidarea instrumentelor de susținere a exporturilor, inclusiv prin mecanisme de creditare cu

¹ Biroul Național de Statistică:

https://statistica.gov.md/ro/comertul-international-cu-marfuri-al-republicii-moldova-in-luna-mai-2025-9539_61876.html

² International Trade Centre:

<https://exportpotential.intracen.org/en/products/tree-map?fromMarker=i&exporter=498&toMarker=w&market=w&whatMarker=k>

susținere oficială, poate contribui la valorificarea mai eficientă a oportunităților comerciale existente și la diversificarea piețelor de desfacere.

De asemenea, conform *Feasibility study on an EU strategy on export credits* elaborat de Comisia Europeană³, în statele membre, agențiile oficiale de credit la export reprezintă aproximativ 30% din acoperirile pe termen scurt ale UE și 90% din fluxurile pe termen mediu și lung. Expunerea totală a agențiilor de credit la export la nivel global, aferentă riscurilor asociate operațiunilor transfrontaliere, este estimată la aproximativ 1,5 trilioane USD la sfârșitul anului 2020, dintre care aproape 1 trilion USD vizează țările în curs de dezvoltare. Aceasta include aproximativ 270 miliarde USD aferente exporturilor pe termen scurt, iar 540 miliarde USD aferente exporturilor și investițiilor pe termen mediu și lung.

Același raport prezintă două provocări majore cu care se confruntă în prezent arhitectura globală a finanțării oficiale a exporturilor stabilită de țările OCDE (inclusiv UE):

- Pe de o parte, o parte tot mai mare a activităților de finanțare a exporturilor susținute de unele guverne OCDE se desfășoară în afara cadrului Acordului (în medie 75% din activitatea lor pe termen mediu și lung, iar pentru unii competitori principali până la 90%). În acest domeniu sunt active nu doar ACE-urile, ci și instituțiile de finanțare pentru dezvoltare. Între timp, 86% din activitățile pe termen mediu și lung ale ACE-urilor din statele membre se încadrează în domeniul de aplicare al Acordului. În plus, UE și statele membre transpun Acordul în legislație obligatorie, în timp ce alte țări OCDE îl aplică mai flexibil, ca un „gentlemen’s agreement”, fără mecanisme de aplicare sau constrângeri juridice.
- Pe de altă parte, mai mulți competitori importanți ai UE, atât din afara OCDE, cât și unele state OCDE, au găsit modalități de a combina sprijinul pentru finanțarea exporturilor cu cel pentru finanțarea dezvoltării, inclusiv sub forma unor ajutoare care, formal, pot fi necondiționate, dar care, în practică, sunt legate de exporturile sau investițiile țării care acordă ajutorul.

Directiva 98/29/CE a Consiliului din 7 mai 1998 privind armonizarea principalelor dispoziții aplicabile asigurării creditului la export pentru operațiunile care beneficiază de acoperire pe termen mediu și lung prevede în preambul necesitatea asigurării creditului la export pe termen mediu și lung în schimburile internaționale, precum și în relațiile comerciale cu țările în curs de dezvoltare, care contribuie, în consecință, la integrarea lor în economia mondială, acesta fiind unul din obiectivele politicii comunitare de dezvoltare, dar și ca politica de export să se bazeze pe principii unitare și să nu fie denaturată concurența între întreprinderile din Comunitate.

În Republica Moldova, cadrul actual de susținere a antreprenoriatului nu include un mecanism specific de sprijin pentru finanțarea activităților de export, ceea ce face necesară alinierea la normele UE, pentru a facilita accesul exportatorilor la finanțare și a respecta condițiile concurenței echitabile.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre are drept obiectiv instituirea cadrului normativ necesar pentru susținerea oficială a creditelor la export în Republica Moldova, în vederea facilitării accesului exportatorilor la finanțare și alinierii la practicile Uniunii Europene în domeniul finanțării exporturilor, prin modificarea Hotărârii de Guvern nr. 487/2022 cu privire la organizarea și funcționarea IP ODA și instituirea Regulamentului privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială al cărui scop și domeniu de aplicabilitate este prevăzut expres în proiectul de Regulament la pct. 1 și 3:

„1. Regulamentul cu privire la susținerea oficială a creditelor la export pe termen mediu și lung (în continuare – *Regulamentul*) are drept scop oferirea unui cadru care să permită un mod de folosire ordonat al creditelor la export care beneficiază de susținere oficială de către stat, promovarea condițiilor echitabile pentru susținerea oficială de către stat, în scopul de a încuraja concurența între exportatori

³ Feasibility study on an EU strategy on export credits. Final report. 2023: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4aa03d2a-08cc-11ee-b12e-01aa75ed71a1/language-en>

bazată pe calitatea și prețul bunurilor și serviciilor exportate, mai degrabă decât pe cele mai favorabile clauze și condiții financiare care beneficiază de susținere oficială.”;

„3. Regulamentul se aplică acoperirii operațiunilor legate de exportul de bunuri și/ sau servicii originare din Republica Moldova, cu condiția ca acest sprijin să fie acordat direct sau indirect, în numele sau cu sprijinul Guvernului, cu o durată totală de risc de cel puțin doi ani, mai exact durata de rambursare să includă durata de fabricație, precum și ajutorului condiționat și ajutorului necondiționat referitor la schimburile comerciale.”.

Conform pct. 4 din proiectul de Regulament, acesta nu se aplică exporturilor de echipamente militare și de produse agricole. Excluderea exporturilor de produse agricole din sfera de aplicare a regulilor privind creditele la export cu susținere oficială se explică prin particularitățile istorice ale acestui sector, caracterizat în mod tradițional prin termene scurte de rambursare și prin existența unor regimuri internaționale specifice, precum Acordul de la Nairobi, care stabilește reguli distincte și mai restrictive, inclusiv limite de până la 18 luni, cu anumite excepții pentru țările cel mai puțin dezvoltate și importatoare nete de produse alimentare⁴. De asemenea, în august 1994, participanții la Acordul OCDE au convenit asupra unei noi serii de măsuri, inclusiv au inițiat discuții privind creditele la export pentru produsele agricole și instituirea un grup de experți în acest domeniu, care nu este în prezent acoperit de Consensus⁵. În ceea ce privește exportul de echipamente militare, excluderea acestora din sfera de aplicare a cadrului general privind creditele la export susținute oficial este justificată prin specificul sensibil al acestui sector, caracterizat de implicații de securitate și considerente geopolitice, care sunt, în mod tradițional, gestionate prin mecanisme distincte, precum regimurile speciale de autorizare și control al exporturilor, aflate sub responsabilitatea directă a autorităților publice⁶.

Unul din obiectivele primare ale proiectul constă în desemnarea IP ODA în calitate de agenție de credit la export, responsabilă de implementarea mecanismelor de susținere oficială a creditelor la export, care acordă direct sau indirect o acoperire sub formă de asigurare, de garanții sau de refinanțare a creditului la export, cu sprijinul statului, care este supravegheată de către fondatorul său și acționează sub răspunderea acestuia, la pct. 3 din proiectul Regulamentului.

De asemenea, proiectul stabilește, la pct. 6 din Regulamentul, instrumentele de susținere a creditelor la export, inclusiv garanții, asigurări, finanțare directă sau refinanțare și mecanisme de sprijin privind rata dobânzii, definind, totodată, condițiile de aplicare a acestora. În acest context, proiectul Regulamentului reglementează cadrul de acordare a garanțiilor pentru creditele la export și tipurile de riscuri care pot fi acoperite, inclusiv riscuri comerciale și politice (pct. 10-14, pct. 16, pct. 19), clasificarea țărilor în funcție de riscul de țară și tehnici de reducere a acestui risc (pct. 49-92), condițiile de acordare a ajutorului condiționat, inclusiv criteriile de eligibilitate, forma de acordare și condițiile financiare aplicabile acestuia (pct. 140-165), precum și regulile privind structura creditelor la export, inclusiv durata, rambursarea și rata dobânzii (pct. 93-139).

Proiectul include un capitol distinct – *V. Proceduri de consultare și informare* - care reglementează mecanismele de notificare, consultare și raportare aferente operațiunilor de susținere oficială a creditelor la export (pct. 191-247), aplicabile în cazul în care operațiunile de credit la export sunt acordate în condiții mai avantajoase decât cele comune prevăzute de Acordul OCDE, cu scopul asigurării transparenței și conformității cu normele UE și OCDE, precum și evitării acordării unor avantaje neconforme care ar putea distorsiona concurența în comerțul internațional. Pct. 191-192 și pct. 210-215 prevăd procedura de notificare pentru toate operațiunile care beneficiază de susținere oficială către Consiliul Concurenței, în conformitate cu legislația privind ajutorul de stat, prezentul capitol din Regulament și anexa nr. 6 din proiectul Regulamentului, întrucât măsurile de susținere a creditelor la

⁴ WTO, OECD. *OFFICIALLY SUPPORTED EXPORT CREDIT WORK AT THE OECD*. WTO Workshop on Financing. 28.02.2023: https://www.wto.org/library/events/event_resources/agri_2802202310/83_377.pdf

⁵ Christopher J. Jarvis, Balázs Horváth, Michael G. Kuhn. *Officially Supported Export Credits. Developments and Prospects*. IMF, 1995: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9781557754486/back-1.xml?tabs=fulltext>

⁶ Jacob Atkins. *Defence comes out of the shadows*. Global Trade Review, 2025: <https://www.gtreview.com/magazine/the-export-finance-issue-2025/defence-comes-out-of-the-shadows/>

export pot constitui forme de ajutor de stat sau pot implica utilizarea resurselor publice în condiții care influențează concurența, ia rolul Consiliului Concurenței constă atât în monitorizarea conformității acestor măsuri cu legislația națională în domeniul ajutorului de stat și prevenirea acordării unor avantaje selective nejustificate, cât și investigarea compatibilității furnizării suportului pentru credite la export în mod nediscriminatoriu, conform actelor UE, pentru a preveni denaturarea concurenței pe piață.

Conform pct. 4 din proiectul hotărârii, controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, care va asigura și desfășurarea procedurilor de consultare și informare în domeniul asigurării creditelor, garanțiilor și creditelor financiare cu statele membre și Comisia Europeană, în conformitate cu secțiunea a 5-a din Capitolul V din proiectul Regulamentului.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost examinate opțiuni alternative, întrucât intervenția ține de armonizarea cadrului normativ național la acquis-ul comunitar în contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova, iar lipsa intervenției ar genera riscuri de neîndeplinire a obligațiilor generate și asumate în timpul negocierilor de aderare, precum și riscul de a limita capacitatea companiilor orientate spre export de a valorifica oportunitățile de export și ar afecta competitivitatea acestora pe piețele externe.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de hotărâre nu implică modificări structurale sau instituționale în cadrul sistemului administrației publice. Implementarea acestuia se va realiza în cadrul competențelor existente ale IP ODA, prin extinderea portofoliului de activitate în vederea includerii mecanismului de susținere a creditelor la export prin operaționalizarea produsului de garantare pentru creditele la export, precum și prin consolidarea cadrului de guvernantă al Fondului de Garantare a Creditelor, în contextul măsurii 1.2.8. din Agenda de reforme.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Costurile estimative planificate în PNA 2025-2029 pentru această acțiune normativă din Anexa A la Capitolul 30 - Relații Externe constituie 207.90 mii lei.

Totodată, dezvoltarea și operaționalizarea produsului de garantare pentru credite la export reprezintă o măsură inclusă în Planul de creștere economică a Republicii Moldova - *operaționalizarea a 2 noi produse de garanție în cadrul Fondului de Garantare a Creditelor, cu un accent deosebit pe IMM-urile orientate spre export, în conformitate cu Programul de Promovare a Exporturilor (garanții de credit pentru export și garanții de credit pentru agricultură* – pentru care au fost planificate în Strategia sectorială de cheltuieli pe sectorul „Dezvoltarea sectorului privat” (2026-2028), pentru anul 2026 – 300.000 mii lei, iar pentru anul 2027 au fost estimați 400.000 mii lei.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul nu instituie obligații de conformare pentru mediul de afaceri, ci creează un cadru normativ pentru acordarea instrumentelor de susținere a creditelor la export, prin intermediul IP ODA, ceea ce generează un impact direct asupra sectorului privat din perspectiva reducerii incertitudinilor asociate operațiunilor externe și îmbunătățirii accesului la finanțare pentru export, în special în relațiile comerciale cu piețe cu risc ridicat, prin introducerea mecanismelor de garantare și asigurare a riscurilor comerciale și politice în cadrul tranzacțiilor comerciale.

Pe de o parte, din perspectiva mediului concurențial, proiectul asigură respectarea principiului concurenței loiale, prin stabilirea primelor și condițiilor financiare în funcție de risc și în conformitate cu regulile internaționale, evitând acordarea unor avantaje nejustificate, iar, pe de altă parte, contribuie la creșterea competitivității exportatorilor și la promovarea comerțului exterior.

4.4. Impactul social

Proiectul nu generează impact social direct, întrucât reglementează condițiile aplicabile operațiunilor de credit la export care beneficiază de sprijin din partea statului, adresat agenților economici, cu caracter nediscriminatoriu.

Totodată, în conformitate cu pct. 248 din proiectul hotărârii, IP ODA elaborează un raport anual pentru activitățile cu privire la creditele la export care beneficiază de susținere oficială, pe care îl publică pe pagina sa web oficială până la data de 31 mai a anului următor celui de gestiune, în conformitate cu modelul de raportare din anexa nr. 10. Anexa-model de raportare pentru activitățile de credite la export care beneficiază de susținere oficială include întrebări specifice referitoare la evaluarea impacturilor sociale și asupra drepturilor omului a proiectelor de finanțare, precum și la aplicarea *Recomandării OCDE privind Abordările Comune pentru creditele la export susținute oficial, diligența necesară de mediu și socială/ OECD Recommendation of the Council on Common Approaches for Officially Supported Export Credits, Environmental and Social Due Diligence (ESDDR)*.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul de hotărâre nu implică propriu-zis prelucrarea datelor cu caracter personal. Cu toate acestea, la etapa de implementare a produsului pentru susținerea creditelor la export, IP ODA, în calitate de operator de date cu caracter personal, prelucrarea datelor cu caracter personal ale beneficiarilor va fi realizată în conformitate cu prevederile Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul nu are impact direct asupra mediului, deoarece nu reglementează activități economice cu efect direct asupra factorilor de mediu. Totodată, conform prevederilor de raportare de la pct. 248 din proiect, anexa nr. 10, IP ODA va prezenta informația privind integrarea diligenței de mediu în procesul decizional și a evaluării impactului de mediu și social, inclusiv prin gradul de aplicare a angajamentelor Guvernului în temeiul Acordului de la Paris privind schimbările climatice, precum și a *Recomandării OCDE privind Abordările Comune pentru creditele la export susținute oficial, diligența necesară de mediu și socială/ OECD Recommendation of the Council on Common Approaches for Officially Supported Export Credits, Environmental and Social Due Diligence (ESDDR)*.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Proiectul hotărârii de Guvern creează cadrul pentru utilizarea unor măsuri de susținere pentru exportatori, inclusiv garanții, asigurări, finanțare directă sau refinanțare, precum și mecanisme de sprijin privind rata dobânzii, care contribuie la facilitarea accesului la finanțare pentru activitățile de export, la mobilizarea capitalului în economie, sporirea competitivității economice și asigurarea unor condiții financiare conforme practicilor internaționale, ceea ce permite agenților economici să concureze în mod echitabil pe piețele externe, pe baza calității și prețului produselor și serviciilor oferite.

Introducerea prevederii referitoare la aplicarea regulilor specifice pentru anumite sectoare (schimbări climatice, energie nucleară, aeronave civile și nave), de asemenea, generează un impact pozitiv asupra mediului de afaceri și asupra comerțului exterior, prin alinierea cadrului național la standardele internaționale stabilite în cadrul Acordului OCDE, în ceea ce privește accesul la finanțare pentru operatorii economici implicați în proiecte de investiții mari, în special în domenii precum energie, infrastructură și industrie. Prin utilizarea garanțiilor și asigurărilor de stat, se reduce riscul de neplată pentru finanțatori, ceea ce permite acordarea de credite pe termene mai lungi și în condiții financiare stabile și echitabile și oferă posibilitatea participării la contracte internaționale care implică finanțare susținută de stat.

Astfel, aplicarea regulilor internaționale în materie de credite la export care beneficiază de susținere oficială asigură un cadru concurențial transparent promovând exportatorii autohtoni și relații comerciale cu parteneri externi, ceea ce contribuie la creșterea volumului exporturilor și la orientarea acestora către noi piețe și sectoare.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Anterior, cadrul normativ național a reglementat doar mecanisme de garantare a creditelor oferite de bănci și OCN-uri pentru IMM-uri, fără a institui un sistem de susținere oficială a creditelor la export în sensul actelor UE. Astfel, prezentul proiect de hotărâre de Guvern reprezintă o măsură normativă necesară pentru transpunerea primară a următoarelor acte juridice ale Uniunii Europene:

1. *Regulamentul (UE) nr. 1233/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind aplicarea anumitor orientări în domeniul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială și de abrogare a Deciziilor 2001/76/CE și 2001/77/CE* asigură aplicarea de către UE a Acordului Organizației pentru Dezvoltare și Cooperare Economică (OCDE) privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială. Scopul principal al Acordului privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială este de a oferi un cadru care să permită un mod de folosire ordonat al creditelor la export care beneficiază de susținere oficială de către stat. Acordul urmărește să promoveze condiții echitabile pentru susținerea oficială de către stat, în scopul de a încuraja concurența între exportatori bazată pe calitatea și prețul bunurilor și serviciilor exportate, mai degrabă decât pe cele mai favorabile clauze și condiții financiare care beneficiază de susținere oficială.
2. *Directiva 98/29/CE a Consiliului din 7 mai 1998 privind armonizarea principalelor dispoziții aplicabile asigurării creditului la export pentru operațiunile care beneficiază de acoperire pe termen mediu și lung* armonizează diferite sisteme naționale de asigurare a creditului la export pentru a garanta că nu există denaturări ale concurenței între întreprinderile din UE. Actul stabilește principii comune pentru garanție, primă, politicile de acoperire la nivel de țară și procedura de notificare.
3. *Directiva Consiliului 84/568/CEE din 27 noiembrie 1984 privind obligațiile reciproce ale organismelor de asigurare a creditelor la export ale statelor membre care acționează în numele sau cu sprijinul statului, ori ale serviciilor publice care acționează în locul acestor organisme, în cazul garantării comune a unui contract care include unul sau mai multe subcontracte în unul sau mai multe state membre ale Comunităților Europene* urmărește încurajarea cooperării între asigurătorii de credite din diferite state membre care permite întreprinderilor din aceste state membre să coopereze în domeniul exportului, fiind un factor important, chiar determinant, al competitivității exporturilor comunitare pe piețele țărilor terțe.
4. *Decizia Consiliului din 10 decembrie 1982 privind regimul aplicabil, în domeniile garanțiilor și finanțărilor la export, anumitor subcontracte care provin din alte state membre sau din țări care nu sunt membre ale Comunităților Europene (82/854/CEE)* are drept scop consolidarea cooperării și găsirea unor soluții comune la problemele speciale pe care garanțiile și finanțarea la export le ridică în domeniul subcontractelor care provin din alte state membre sau din țări care nu sunt membre ale Comunităților Europene.
5. *Decizia Consiliului din 13 noiembrie 2006 privind procedurile de consultare și de informare în domeniile asigurării creditului, al garanțiilor și al creditelor financiare (2006/789/CE)* stabilește proceduri de consultare și de informare în domeniile asigurării creditului, al garanțiilor și al creditelor financiare

Toate aceste acte ale UE sunt transpuse integral în proiectul de hotărâre de Guvern, prin instituirea cadrului normativ național privind susținerea oficială a creditelor la export, în concordanță cu obiectivele, condițiile, principiile și procedurile prevăzute de legislația UE, cu excepția includerii normelor care reglementează competențele instituțiilor Uniunii Europene și a unor prevederi care stabilesc proceduri de notificare și consultare aplicabile exclusiv între statele participante la Acordul OCDE sau între statele membre ale UE, dar prin crearea mecanismelor necesare pentru operaționalizarea și aplicarea acestora la momentul aderării Republicii Moldova la UE.

În ceea ce privește înțelegerile sectoriale care fac parte din Acordul OCDE pus în aplicare în UE prin Regulamentul (UE) nr. 1233/2011, aceste anexe (Anexa I, Anexa II, Anexa III, Anexa IV) din Acord nu sunt transpuse integral în proiectul de hotărâre de Guvern, însă actul normativ instituie cadrul juridic și instituțional necesar pentru implementarea ulterioară a acestora, prin următoarele două norme din proiectul Regulamentului privind garantarea creditelor la export și asigurările aferente:

„8. ACE aplică reguli specifice privind acordarea susținerii oficiale pentru creditele la export în următoarele sectoare:

- 8.1. schimbări climatice;
- 8.2. centrale nucleare;
- 8.3. aeronave civile;
- 8.4. nave.

9. Condițiile specifice de acordare a susținerii oficiale pentru aceste sectoare, inclusiv clauzele financiare și cerințele aplicabile operațiunilor de credit la export, se stabilesc în reglementările interne (politici, regulamente, manuale, instrucțiuni) ale IP ODA, elaborate în conformitate cu legislația națională, Statutul IP ODA, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 487/2022, prezentul Regulament și Acordul OCDE privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială.”.

Pentru proiectul de hotărâre au fost elaborate tabelele de concordanță aferente fiecărui act al UE, care reflectă gradul de transpunere a normelor din actele UE și prevederile propuse în legislația națională. Tabelele vor fi actualizate în funcție de modificările operate în cadrul normativ.

Practica statelor membre ale Uniunii Europene arată că susținerea oficială a creditelor la export este realizată, de regulă, prin intermediul unor agenții naționale de credit la export, care oferă garanții și asigurări pentru acoperirea riscurilor comerciale și politice, finanțare directă ori mecanisme de refinanțare pentru operațiuni de export. Astfel, desemnarea Instituției Publice „Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului” pentru acordarea acoperirii sub formă de asigurare, garanție, finanțare/refinanțare a creditelor la export și sprijin pentru rata dobânzii este compatibilă cu modelul instituțional aplicat în statele membre.

Proiectul hotărârii de Guvern va fi prezentat Centrului de armonizare a legislației pentru efectuarea expertizei de compatibilitate, conform art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu procedurile stabilite în vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și în vederea elaborării actelor normative, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului Hotărârii Guvernului privind garantarea creditelor la export și asigurările aferente este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării (mded.gov.md), rubrica Transparența/ Anunțuri privind consultările publice, precum și pe portalul guvernamental particip.gov.md (poate fi accesat la următorul link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anuntul-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-hotararii-guvernului-privind-garantarea-creditelor-la-export-si-asigurarile-aferente/15823>).

Proiectul hotărârii de Guvern va fi supus avizării și consultării publice, în conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin expediere autorităților publice centrale responsabile de aplicarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate, în funcție de obiectul de reglementare, și prin publicare pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și pe portalul guvernamental particip.gov.md.

Proiectul hotărârii de Guvern a fost consultat cu IP ODA, iar sugestiile și propunerile au fost luate în considerare la definitivare acestuia.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de hotărâre va fi supus expertizei juridice și, respectiv, expertizei anticorupție în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele expertizelor vor fi introduse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Ca urmare a aprobării proiectului de hotărâre, va fi aprobat Regulamentul privind garantarea creditelor la export și asigurările aferente, care are drept scop oferirea unui cadru care să permită un mod de folosire ordonat al creditelor la export care beneficiază de susținere oficială de către stat, promovarea condițiilor echitabile pentru susținerea oficială de către stat, în scopul de a încuraja concurența între exportatori bazată pe calitatea și prețul bunurilor și serviciilor exportate, mai degrabă decât pe cele mai favorabile clauze și condiții financiare care beneficiază de susținere oficială.

Intrarea în vigoare a prezentei Hotărâri la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova este necesară în contextul asigurării alinierii cadrului normativ național la acquis-ul Uniunii Europene și la standardele internaționale în domeniul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială, precum și pentru operaționalizarea mecanismelor de susținere a exportatorilor, în contextul angajamentelor asumate în cadrul Acordului de asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte. Subsecvent, intrarea în vigoare la data publicării în MO este esențială în vederea respectării termenelor asumate în cadrul PNA 2025-2029 (luna iulie 2026 pentru adoptarea Hotărârii de Guvern) și Agendei de reforme (luna decembrie 2026 pentru produsul de garantare a creditelor la export), ceea ce în caz contrar, ar condiționa întârzieri în procesul de aliniere la standardele UE, precum și pentru dezvoltarea mecanismelor de garantare și asigurare a creditelor la export, în vederea reducerii riscurilor în tranzacțiile internaționale, facilitării accesului exportatorilor la finanțare și creării unui cadru funcțional de susținere a operațiunilor de export.

Ca excepție, pct. 194-209 și pct. 219-247 vor intra în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, întrucât acestea reglementează proceduri de consultare, notificare și coordonare care implică participarea efectivă în procesele statelor membre și interacțiunea directă cu instituțiile UE, elemente care nu pot fi aplicate în etapa de preaderare, ci stabilesc mecanismul și cadrul instituțional necesar implementării efective odată cu aderarea la UE.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor prezentului act normativ va fi asigurată de către IP ODA, în calitate de agenție de credit la export, care, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

Controlul asupra executării prezentei hotărâri privind activitatea de susținere oficială a creditelor la export se pune în sarcina Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, iar controlul respectării prevederilor privind ajutorul de stat va fi realizat de către Consiliul Concurenței, în conformitate cu legislația aplicabilă.

Performanța implementării prezentului act normativ va fi monitorizată prin rapoartele anuale elaborate de IP ODA privind operațiunile de credit la export și indicatorii de performanță.

Secretar de stat

Natalia SELEVESTRU